

Atkarību izraisošo vielu izplatība Kandavas novadā

Ints Leitarts

Kandavas novada sociālais dienests, Latvija

Ievads. Aptaujas par atkarību izraisošo vielu lietošanu jaunatnes vidū Kandavas novadā veiktas četras reizes: 2004., 2007., 2011. un 2014. gadā.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Pētījuma mērķis ir noskaidrot atkarību izraisošo vielu lietošanu jaunatnes vidū, salīdzinot ar iepriekšējiem pētījumiem.

Aptauja veikta visās masu skolās un Kandavas valsts tehnikumā jauniešiem vecuma grupās pa klasēm, sākot no 7. klases (12 gadu vecumā), līdz, kā dati liecina, vecākie aptaujātie jaunieši tehnikumā ir 22 gadu veci.

Aptauja veikta 2014. gadā ar anketām, aptaujas laikā klāt bija ar jauniešiem ikdienā saistīta persona, klāt bija skolas darbinieki.

Aptauja bija anonīma, jauniešiem garantējot, ka pēc datu “noņemšanas” anketas tiks iznīcinātas. Aptaujas diena izvēlēta, vadoties no stundu saraksta iespējām, bet jauniešiem tā bija nezināma. Anketu aizpildes laiks bija neierobežots. Katrā mācību iestādē aptaujas dienā tika aptverti tie jaunieši, kas aptaujas brīdī bija ieradušies skolā.

Rezultāti. Pieredze rāda, ka aptaujas aptvērums bija 75–95% no skolēnu skaita. Datu ticamības procents ir diezgan augsts, aptaujā novirze no ģenerālās līnijas ir niecīga – 5 vai 6 procenti. Trīs anketas tika atzītas par nederīgām, jo bija hiperaugsti rezultāti.

Aptaujāto zēnu un meiteņu skaits ir gandrīz vienāds, zēnu ir vairāk. Vairāk aptaujāto dzīvo laukos nekā pilsētā, un vecuma ziņā vairāk nekā iepriekšējās aptaujās atbildes ir saņemtas no pilngadīgiem jauniešiem.

Secinājumi.

1. Ir palielinājies jauniešu skaits, kas pamēģinājuši narkotikas: 2014. gadā – 28%, (2004. gadā bija 9%).
2. Atkarīgo skaits ir palielinājies un ir 6% robežās (iepriekšējos gadus tas bija 2% robežās).
3. Alkohola lietotāju skaits nav būtiski palielinājies, bet nav arī samazinājies.
4. 31% aptaujāto jauniešu smēķē, 24% to dara katru dienu. Meitenes par 60% smēķē vairāk nekā zēni.
5. Jaunieši ir apmierinoši informēti par atkarību izraisošo vielu kaitīgo iedarbību.
6. Iespējams, stress pusaudžu vecumā rada problēmas, kas veicina atkarību izraisošo vielu lietošanu, bet, lai to pamatotu, vajadzīgi papildu pētījumi.
7. Kandavas novada jauniešiem ir nepieciešami pasākumi, kas mazinātu atkarības, jo atkarīgo skaitam ir tendence palielināties.
8. Palielinājusies jauniešu interese un zināšanas par apreibinošām vielām.